

Beleidsnota 2014-2019

Sociale Economie

ingediend door mevrouw Liesbeth Homans,

viceminister-president van de Vlaamse Regering,

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,

Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Een beleidsnota geeft de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De nota is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

I. INHOUD

I.	Inhoudstafel	3
II.	Lijst met afkortingen	5
III.	Managementsamenvatting.....	6
IV.	Inleiding	7
V.	Omgevingsanalyse	8
	1. Werkzaamheid.....	8
	2. Werkloosheid.....	9
	2.1. Werkzoekenden uit kansengroepen.....	9
	2.2. Potentiële doelgroep sociale economie	10
	3. Overzicht van de werkvormen in de sociale economie	11
	3.1. Uitstroom naar werk.....	12
VI.	Strategische en operationele doelstellingen.....	14
	1. Strategische doelstelling: Iedereen aan het werk/Iedereen participeert	14
	1.1. OD Collectieve inschakeling in een reguliere context	15
	1.2. OD Tijdelijke competentieversterkende trajecten met een lokale inslag	16
	1.3. OD Zoveel mogelijk kansen creëren via doorstroom	16
	1.3.1. Doorstroom via instroom in de reguliere economie.....	16
	1.3.2. Doorstroombegeleiding bij reguliere ondernemerszorg	16
	1.3.3. De instroomdrempel voor reguliere bedrijven verlagen	17
	1.3.4. Doorstroom voor wie niet, nog niet of niet meer werken kan	17
	1.4. De bevoegdheden van 6e staatshervorming inbedden in het Vlaams beleid.....	17
	1.4.1. Het Samenwerkingsakkoord van 30 mei 2005 tussen de Federale Staat, het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige gemeenschap betreffende de Meerwaardeneconomie.....	17
	1.4.2. Sociale inschakelingseconomie (SINE).....	18
	2. Strategische doelstelling: Lokaal maatschappelijk surplus realiseren	19
	2.1. OD Klaverbladen lokale diensteneconomie	21
	2.2. OD Ondersteuning van de lokale regierol.....	22
	3. Strategische doelstelling: Investeren in een duurzame toekomst voor Vlaanderen	23
	3.1. OD Toegevoegde waarde creëren door duurzaam ondernemerschap	24
	3.1.1. Sociaal ondernemerschap alle kansen geven	24
	3.1.2. Maatschappelijke meerwaarde realiseren door coöperatief ondernemen.....	25

3.2. OD Duurzaam ondernemerschap bevorderen bij besturen.....	26
3.2.1. Duurzaam en ethisch aankoopbeleid	26
3.2.2. De voorbeeldrol van de Vlaamse Overheid	26
3.3. OD Ondernemers ondersteunen om het competitief voordeel MVO te benutte	27
3.3.1. Ondernemers met één stem benaderen	27
3.3.2. Een sectorale benadering als katalysator voor duur- zaam ondernemerschap	27
3.3.3. MVO Vlaanderen blijft dé referentie op vlak van duur- zaam ondernemerschap	27
3.3.4. Aandacht voor duurzaam ondernemen in het onder- wijs een plaats geven	28
VII. Bijlage: Regelgevingsagenda	29

II. LIJST MET AFKORTINGEN

BBP	Bruto Binnenlands Product
BTMP	Bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen voor personen met een handicap
BVR	Besluit Vlaamse Regering
BW	Beschutte werkplaatsen
DGW	Doelgroepwerknemers
DIMONA	Het elektronische bericht waarmee de werkgever iedere indiensttreding en uitdiensttreding van een werknemer aangeeft bij de RSZ of de RSZPPO.
DKC	Digitaal kenniscentrum
DWH KSZ	Datawarehouse KSZ
EAK	Enquête naar de Arbeidskrachten
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EU-SILC	European Union Statistics on Income and Living Conditions
FOD ECONOMIE – ADSEI	Federale Overheidsdienst Economie - Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
GRI	Global Reporting Initiative (duurzaamheidsindicatoren)
IBO	Individuele Beroepsopleiding
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health
ISO	International Organisation for Standardisation – standaard voor maatschappelijke verantwoordelijkheid
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
LDE	Lokale diensteneconomie
MINA	Milieu- en Natuurjobs
MMPP	Personen met een medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NWWZ	Niet Werkende Werkzoekende
OCMW	Openbare Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PIAAC	Programme for the International Assessment of Adult Competencies - een grootschalig internationaal onderzoek naar de vaardigheden van volwassenen
PMAH	Personen met een arbeidshandicap
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RSZ PPO	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIFO	Vlaams Sociaal Investeringsfonds
SINE	Sociale Inschakelingseconomie
SVK	Sociaal Verhuur Kantoor
SW	Sociale werkplaatsen
UK	Uiterst kwetsbare personen, personen die 2 jaar inactief zijn
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding
VOP	Vlaamse Ondersteuningspremie
WHO	World Health Organisation
WSE	Werk en Sociale Economie

III. MANAGEMENTSAMENVATTING

Wie werkt beschikt over een inkomen uit arbeid en zal over meer kansen beschikken in de maatschappij. Werken heeft niet enkel een financiële functie, maar ook een sociale functie. Het doorbreekt sociaal isolement, zorgt voor zelfvertrouwen en een verhoogd gevoel van eigenwaarde. Ieder lid van onze maatschappij zou dan ook een kans moeten hebben op duurzame tewerkstelling, ook die mensen met een grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt.

Mijn eerste strategische doelstelling is dan ook 'Iedereen aan het Werk/Iedereen participeert'. Ik wil werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt alle kansen geven om de stap naar de arbeidsmarkt te zetten, bij voorkeur in het normaal economisch circuit, maar ook via collectieve inschakeling in de sociale economie wanneer dat nodig is. Met de uitvoering van de regelgeving maatwerk en lokale diensteneconomie wil ik de drempel naar de arbeidsmarkt verlagen. Omdat de collectieve plaatsen schaars zijn, zet ik in op doorstroom naar een reguliere job voor wie dit haalbaar is en voer ik een flankerend beleid om dit te ondersteunen. Hiervoor bied ik bijkomende ondersteuning aan, aan zowel de reguliere werkgevers als aan de doelgroepwerknemers die in een doorstroomtraject stappen. Bijkomend bevorder ik via een sectorale benadering de koppeling tussen vraag en aanbod van doorstroomopportunities. Ik wil een brug slaan tussen de sociale en de reguliere economie om dit doel te bereiken.

Lokale besturen staan het dichtst bij de bevolking en haar noden. Zij zijn dan ook het best geplaatst om de doelstellingen van mijn beleid te vertalen naar hun specifieke context. Vanuit mijn tweede strategische doelstelling 'Lokaal maatschappelijk surplus creëren' wil ik de lokale besturen een aantal hefboomen geven om een aanvullend lokaal dienstenaanbod uit te bouwen via competentieversterkende trajecten. Ik ondersteun de lokale regierol op het vlak van sociale economie.

Vanuit het beleid sociale economie streef ik naar een inclusieve en duurzame samenleving. Met mijn derde strategische doelstelling 'Investeren in een duurzame toekomst voor Vlaanderen' zet ik daar op in. Ik kies voor een complementaire en resultaatgerichte ondersteuning van sociaal ondernemerschap, zonder dat dit marktversturend werkt. Ik zal de recente aanpassingen evalueren en bijsturen waar nodig. Ik ben er van overtuigd dat bedrijven die naast het maken van economische winst ook aandacht hebben voor mens en milieu, sterker staan met het oog op de toekomst. Met de initiatieven van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) Vlaanderen wil ik alle ondernemers op weg helpen om hiermee aan de slag te gaan. De overheid moet hierin ook zelf het goede voorbeeld geven.

IV. INLEIDING

Met mijn beleid sociale economie kies ik voor een duurzame toekomst voor Vlaanderen waarin iedereen de kans krijgt om te participeren en waarin ik samen met de betrokken actoren oplossingen zoek voor de uitdagingen van morgen.

Eén van die uitdagingen is het verhogen van de participatie van de sociaal zwakkeren aan de samenleving, door hen te activeren op de arbeidsmarkt. Het activeren van de sociaal zwakkeren leidt niet enkel tot een beter financieel toekomstperspectief voor de betrokkenen, maar ook tot een hoger gevoel van eigenwaarde en haalt mensen uit hun sociaal isolement.

Mijn prioriteit voor deze regeerperiode ligt in het creëren van zoveel mogelijk tewerkstellingsplaatsen voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Enerzijds wil ik dit bereiken door ook zoveel mogelijk private werkgevers te stimuleren om met deze doelgroep aan de slag te gaan, anderzijds zet ik volop in op doorstroomtrajecten van personen die niet meer thuis horen in de sociale economie. De personen die sterk genoeg zijn om door te stromen naar de reguliere economie moeten gestimuleerd worden dit traject aan te gaan, zodat er plaatsen vrijkomen voor anderen die nood hebben aan de ondersteuning en begeleiding in een sociaal tewerkstellingstraject. Ik erken ook de meerwaarde van de samenwerking met lokale actoren, in het bijzonder in het traject van de lokale diensteneconomie. Tot slot investeer ik in een duurzame toekomst voor Vlaanderen door middel van het promoten van duurzaam ondernemen.

Wat volgt is de concrete uitwerking van mijn beleid inzake sociale economie voor de volgende regeerperiode, zodat ook de personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een kans krijgen zich te ontplooiën op de arbeidsmarkt.

Liesbeth Homans
Minister van Sociale Economie

V. OMGEVINGSANALYSE

De Vlaamse conjunctuur en arbeidsmarkt herstellen moeizaam van de negatieve impact van de wereldwijde financieel-economische crisis die eind 2008 losbarstte. De werkloosheidscijfers bevinden zich momenteel nog steeds op een historisch hoog niveau. De prognose is dat deze de komende vijf jaren wel zullen dalen, maar niet tot onder het pre-crisisniveau.

1. Werkzaamheid

De Vlaamse regering kiest ondanks deze cijfers toch voor de doelstelling om tegen 2020 een werkzaamheidsgraad van 76% te bereiken. Volgens de laatste cijfers is momenteel net geen 72% van de personen tussen de 20 en 64 jaar tewerkgesteld. De kloof van 71,9% naar 76% lijkt misschien klein, maar betekent vandaag dat 156.000 Vlamingen of een aandeel van 63% van de werkzoekenden, de stap van werkloosheid of inactiviteit naar werk zal moeten kunnen zetten. Een grote uitdaging ligt er bij de verschillende kansengroepen. Daar ligt de arbeidsdeelname een stuk lager dan het Vlaams gemiddelde. Van de 20-64-jarigen die geboren zijn buiten de Europese Unie (EU) is amper 54,9% aan de slag. Ook de arbeidsdeelname van 55-plussers (42,9%), laaggeschoolden (52,5%) en arbeidsgehandicapten (40,4%) is ruim ondermaats. De activering van deze groepen, die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt, krijgt dan ook mijn bijzondere aandacht.

Tabel 1: Evolutie werkzaamheidsgraden (2008-2013)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Evolutie '08-'13
	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(ppt)
Totaal 20-64-jarigen							
Vlaamse Gewest	72,30%	71,50%	72,10%	71,80%	71,50%	71,90%	-0,40%
België	68,00%	67,10%	67,60%	67,30%	67,20%	67,20%	-0,80%
EU-27	70,50%	69,10%	68,60%	68,60%	68,50%	68,50%	-2,00%
Vlaams gewest							
Naar leeftijd							
15-24 jaar	31,70%	28,60%	28,80%	29,40%	28,10%	27,70%	-4,00%
15-24 jaar (excl. Studenten)	81,60%	77,30%	76,50%	77,10%	77,30%	nb	-4,30%
25-49 jaar	87,90%	86,80%	86,80%	86,40%	85,90%	85,70%	-2,20%
50-64 jaar	49,10%	50,90%	53,10%	53,60%	54,60%	56,50%	7,40%
55-64 jaar	34,30%	35,80%	38,20%	38,90%	40,50%	42,90%	8,60%
Naar opleidingsniveau (25-64 jaar)							
Laaggeschoold	53,30%	52,50%	53,30%	52,00%	51,70%	52,50%	-0,80%
Middengeschoold	78,50%	77,80%	78,70%	78,30%	77,40%	77,60%	-1,00%
Hooggeschoold	86,70%	86,70%	86,20%	86,30%	87,00%	86,40%	-0,30%
Arbeidsgehandicapten							
Arbeidsgehandicapten	nb	37,50%	33,50%	38,60%	38,70%	40,40%	2,90%
Allochtonen							
Personen met een niet EU-nationaliteit	47,20%	47,00%	44,40%	46,30%	42,70%	46,40%	-0,80%
Personen geboren buiten EU	56,30%	53,40%	53,40%	53,00%	51,80%	54,90%	-1,40%

Bron: FOD Economie – ADSEI – EAK (bewerking departement WSE)

2. Werkloosheid

2.1 Werkzoekenden uit kansengroepen

In juni 2014 telde de VDAB 219.576 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ). Daarvan behoort maar liefst 73% (159.296 NWWZ) tot minstens één van volgende kansengroepen: vijftigplussers, allochtonen, personen met een arbeidshandicap of kortgeschoolden. Bijna de helft van die groep (74.584 NWWZ) behoort tot meer dan één kansengroep.

Binnen de groep van personen met een arbeidshandicap behoort 83% nog tot minstens één andere kansengroep, bij de kortgeschoolden is dat 65%, bij de vijftigplussers 64% en bij de allochtonen 61%.

Tabel 2: Combinatie van kansengroepkenmerken (NWWZ; juni 2014)

Allochtoon	Arbeidshandicap	Vijftigplus	Kortgeschoold	Aantal	%
Ja	ja	ja	neen	382	0,20%
Ja	ja	ja	ja	805	0,40%
Ja	ja	neen	neen	1.116	0,50%
Ja	ja	neen	ja	2.332	1,10%
neen	ja	ja	neen	2.954	1,30%
Ja	neen	ja	neen	3.067	1,40%
Ja	neen	ja	ja	3.681	1,70%
neen	ja	neen	neen	5.159	2,30%
neen	ja	ja	ja	7.059	3,20%
neen	ja	neen	ja	10.987	5,00%
neen	neen	ja	ja	19.056	8,70%
neen	neen	ja	neen	21.201	9,70%
Ja	neen	neen	neen	22.335	10,20%
Ja	neen	neen	ja	23.145	10,50%
neen	neen	neen	ja	36.017	16,40%
neen	neen	neen	neen	60.280	27,50%
Totaal NWWZ				219.576	100%

Bron: VDAB (bewerking departement WSE)

Naast de bovengenoemde kansengroepkenmerken is ook de werkloosheidsduur een indicator voor integratie op de arbeidsmarkt. Naarmate iemand langer werkloos is, wordt het moeilijker voor deze persoon om (opnieuw) de stap naar de arbeidsmarkt te zetten. Dit is zeker het geval wanneer een periode van lange werkloosheid gecombineerd wordt met één van de kansengroepkenmerken.

Zo'n 27% van de NWWZ-populatie was in juni 2014 meer dan 2 jaar werkloos. Ruim 90% van die langdurig werklozen behoort tot minstens één van de beschouwde kansengroepen.

Daarnaast zijn er ook nog andere kenmerken die de kansen van werkzoekenden op de arbeidsmarkt verkleinen, zoals bijvoorbeeld laaggeletterdheid (ongeveer 16% van alle werkzoekenden (bron: PIAAC 2013)), alleenstaande ouder zijn (ongeveer 10% van de werkzoekenden (bron: DWH KSZ, 2007)) en het leven in armoede (23,2% van de werkzoekenden in Vlaanderen heeft een verhoogd armoederisico (bron: EU-SILC 2011)).

2.2 Potentiële doelgroep sociale economie

Voorgaande situatieschets geeft al aan dat er heel wat niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) zijn met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Verschillende niet werkende werkzoekenden zijn niet of nog niet klaar voor een plaats op de reguliere arbeidsmarkt. Deze mensen zouden hun eerste stappen richting de arbeidsmarkt moeten kunnen zetten binnen de sociale economie (of inschakelingseconomie).

Een aantal NWWZ heeft problemen die van die aard zijn dat er een nood is aan competentieversterking of ondersteuning. In mei 2014 werd deze groep door VDAB geschat op 63.219 NWWZ.

Niet alle 63.219 werkzoekenden komen in aanmerking voor maatwerk of lokale diensteneconomie (LDE), maar een deel van bovenstaande doelgroep zal moeilijk of niet geholpen kunnen worden binnen de reguliere werking van de VDAB.

Voor personen met een arbeidshandicap (PMAH) die een automatisch recht kunnen krijgen (80%) op basis van objectieve criteria die geattesteerd kunnen worden, wordt de bestaande Bijzondere Tewerkstellings-ondersteunende Maatregelen, collectief luik, overgenomen (BVR 2008). Voor PMAH zonder automatisch recht (20%), personen met psychosociale problemen (PSP) en uiterst kwetsbare personen die 2 jaar werkzoekend zijn met een ondersteuningsnood (UK), zullen we beroep doen op een door de VDAB ontwikkeld indiceringsinstrument: ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health). ICF is een internationaal classificatiesysteem erkend door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in 2002 en brengt het functioneren van een individu in kaart.

Deze nieuwe methodiek stapt af van 'symptoom'criteria zoals werkloosheidsduur en scholingsgraad, en onderzoekt de mate waarin arbeidsgerelateerde problemen aanwezig zijn. Aangezien het werken met de ICF-criteria nog in haar kinderschoenen staat, is het moeilijk te voorspellen om hoeveel personen het precies gaat. We weten wel dat er vandaag al een grote groep gemotiveerde werkwillige werkzoekenden bestaat die in aanmerking komt voor een job in de sociale economie, maar waarvoor de huidige 2.600 vacatures per jaar niet volstaan. Deze mensen vinden vaak geen werk omdat er te weinig vacatures zijn. De werkgevers en werknemers vinden elkaar niet of de arbeidsplaatsen gaan niet altijd naar de personen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt. De doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt is minimaal.

3. Overzicht van de werkvormen in de sociale economie

De sociale economie wil voor zij die niet of nog niet kunnen deelnemen aan de reguliere arbeidsmarkt tewerkstelling bieden, binnen een passend kader. Eind 2013 geeft de sociale economie werk aan 24.163 doelgroepwerknemers (DGW). Het merendeel daarvan, 84% (20.222 personen), vindt een plaats binnen de pijler maatwerk die de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de invoegbedrijven omvat. De lokale diensteneconomie stelt bijna 2.000 doelgroepwerknemers te werk, een kleine 100 minder dan het jaar voordien. Daarnaast nemen bijna 2.000 personen deel aan arbeidsmatige activiteiten in het kader van arbeidszorg. Op 4 april 2014 besliste de Vlaamse Regering om het besluit betreffende de erkenning en financiering van de invoegbedrijven uit te doen. Concreet betekent een uitdoofscenario dat erkenningen van nieuwe invoegbedrijven en uitbreidingen van bestaande erkenningen niet meer mogelijk zijn vanaf 9 juni 2014.

Tabel 3: Bereik, in- en uitstroom, evolutie en rotatie in de programma's voor sociale economie

	31/12/'12	31/12/'13	t.o.v. 2012	instroom	uitstroom	rotatie*
Maatwerk						
Sociale werkplaatsen	4.456	4.559	103	798	695	15,60%
Beschutte werkplaatsen	14.383	14.855	472	2.560	2.088	14,50%
Totaal Invoeg	1.033	808	-225	327	552	31,70%
Invoeg dienstencheques	581	430	-151	117	268	20,10%
Invoeg niet- dienstencheques	452	378	-74	210	284	46,50%
Lokale diensteneconomie	2.047	1.951	-96	566	662	27,70%
Arbeidszorg	1.704	1.990	286	424	138	8,10%

* Rotatie betreft de vervanging op plaatsen die in het begin van het jaar al bestonden, het cijfer geeft uitdrukking aan de mate van vernieuwing in het programma (zonder de eventuele aangroei).

Onderstaande tabel geeft een beeld van de vertegenwoordiging van bepaalde groepen in de verschillende programma's in vergelijking met hun aandeel in de totale werkende bevolking op arbeidsleeftijd (20-64 jaar).

Tabel 4: Diversiteit in de programma's sociale economie en in de totale werkende bevolking op arbeidsleeftijd (2013)

	50-plussers		Allochtonen		PMAH		Vrouwen	
	Aandeel in programma	Aandeel in totale werkende bevolking	Aandeel in programma	Aandeel in totale werkende bevolking	Aandeel in programma	Aandeel in totale werkende bevolking	Aandeel in programma	Aandeel in totale werkende bevolking
Maatwerk								
Sociale werkplaatsen	40,90%	26,90%	24,00%	5,60%	15,10%	7,60%	37,50%	46,10%
Beschutte werkplaatsen	27,10%	26,90%	3,20%	5,60%	100,00%	7,60%	36,60%	46,10%
Invoegmaatregelen	17,90%	26,90%	30,20%	5,60%	6,10%	7,60%	66,00%	46,10%
Invoeg dienstencheques	21,20%	26,90%	24,90%	5,60%	2,80%	7,60%	96,50%	46,10%
Invoeg niet-dienstencheques	14,30%	26,90%	36,20%	5,60%	9,80%	7,60%	31,20%	46,10%
Lokale diensteneconomie	32,50%	26,90%	27,00%	5,60%	8,30%	7,60%	40,40%	46,10%
Arbeidszorg	28,00%	26,90%	7,30%	5,60%	41,00%	7,60%	33,10%	46,10%

Noot: De aandelen in de totale werkende bevolking (20-64 jaar) betreffen jaargemiddelden. De aandelen in de programma's geven de situatie op 31/12 weer.

Bron: Departement WSE en FOD Economie – ADSEI – EAK (bewerking departement WSE)

Vrouwen zijn, in vergelijking met hun aandeel in de totale werkende bevolking (46,1%), ondervertegenwoordigd in de meeste programma's. Enkel in de invoegbedrijven (66%) zijn ze oververtegenwoordigd en dit enkel door hun dominantie in het dienstenchequesegment (96,5%).

Personen met een arbeidshandicap (PMAH) zijn, in vergelijking met hun aandeel in de totale werkende bevolking (7,6%), sterk vertegenwoordigd in de verschillende programma's. Enkel in het dienstenchequesegment van de invoegbedrijven zijn ze ondervertegenwoordigd.

Ook alloctonen zijn sterk vertegenwoordigd in de verschillende programma's met uitzondering van de beschutte werkplaatsen (tot 36,2% in het niet-dienstenchequesegment van de invoegbedrijven) ten opzichte van hun aandeel in de totale werkende bevolking (5,6%).

De populatie doelgroepwerknemers is in de meeste programma's vergrijsd. 50-plussers zijn, in vergelijking met hun aandeel in de totale werkende bevolking (26,9%) sterk oververtegenwoordigd in de sociale werkplaatsen (40,9%) en in de lokale diensteneconomie (32,5%).

3.1 Uitstroom naar werk

Wanneer een doelgroepwerknemer uitstroomt uit een programma, gaat de VDAB na (o.a. op basis van DIMONA-aangiften) of de betrokkene zes maanden later aan het werk is. Dit geeft niet het volledige beeld, maar is toch een belangrijke indicatie van de uitstroom.

De uitstroom naar werk vanuit de sociale werkplaatsen is in 2013 (3,8%) gedaald ten opzichte van 2012 (5,4%) en komt zo terug op het niveau van de crisisperiode (2008-2011). In de lokale diensteneconomie daarentegen gaat de uitstroom naar werk er in 2013 op vooruit en bedraagt dan 11,8% (tegenover 9% in 2012). In de arbeidszorg is de uitstroom naar werk zeer laag en zet de dalende trend zich ook in 2013 voort. Voor de invoegbedrijven, momenteel een programma van bepaalde duur, is er voor het gehele programma opnieuw een stijging van de uitstroom naar werk (tot 27,9% in 2013). Die toename is grotendeels toe te schrijven aan de sterke stijging van de uitstroom naar werk in het niet-dienstenchequesegment.

Tabel 5: Uitstroom naar werk (2006-2013)

Programma	Jaar	A	B1	B2	C	C/B1	C/A
		Cumulatief bereik	Uitgestr. (aantal)	Uitgestr. (%)	Uit naar Werk		
SW (doelgroep)	2006	3.269	476	14,60%	180	37,80%	5,50%
	2007	3.658	540	14,80%	198	36,70%	5,40%
	2008	4.100	582	14,20%	173	29,70%	4,20%
	2009	4.511	495	0,11%	132	26,70%	3,00%
	2010	4.883	674	13,80%	168	24,90%	3,40%
	2010*	4.883	674	13,80%	195	28,90%	4,00%
	2011*	5.066	677	13,40%	205	30,30%	4,00%
	2012*	5.270	830	15,70%	283	34,10%	5,40%
	2013*	5.254	695	13,20%	202	29,10%	3,80%
	Invoeg	2006	2.260	488	21,60%	281	57,60%
	2007	2.913	645	22,10%	430	66,70%	14,80%
(excl. collectieve Invoeg)	2008	2.922	723	24,70%	455	62,90%	15,60%
	2009	2.857	811	28,40%	552	68,10%	19,30%
	2010	2.675	949	35,50%	663	69,80%	24,80%
	2010*	2.675	949	35,50%	476	50,20%	17,80%
	2011*	2.250	781	34,70%	468	60,00%	20,80%
	2012*	1.857	709	38,20%	450	63,50%	24,20%
	2013*	1.360	552	40,60%	379	68,70%	27,90%
Invoeg Niet-Dienstencheque	2006	1.172	309	26,40%	189	61,10%	16,10%
	2007	1.243	326	26,20%	220	67,50%	17,70%
	2008	1.731	428	24,70%	306	71,50%	25,70%
	2009	938	346	36,90%	238	68,80%	25,40%
	2010	838	325	38,80%	222	68,10%	26,50%
	2010*	838	325	38,80%	145	44,60%	17,30%
	2011*	766	286	37,30%	190	66,40%	24,80%
	2012*	733	269	36,70%	175	65,10%	23,90%
	2013*	662	284	42,90%	203	71,50%	30,70%
Invoeg Dienstencheque	2006	762	133	17,50%	74	55,60%	9,70%
	2007	1.286	195	15,20%	112	57,40%	8,70%
	2008	1.191	295	24,80%	149	50,50%	8,60%
	2009	1.919	465	24,20%	314	67,50%	16,40%
	2010	1.837	624	0,34%	441	70,70%	24,00%
	2010*	1.837	624	0,34%	331	53,00%	18,00%
	2011*	1.484	495	33,40%	278	56,20%	18,70%
	2012*	1.124	440	39,10%	275	62,50%	24,50%
	2013*	698	268	38,40%	176	65,70%	25,20%
Collectieve Invoeg	2006	326	46	14,10%	18	39,10%	5,50%
	2007	384	124	32,30%	98	79,00%	25,50%
Lokale Econ. Dienst.	2008	967	151	15,60%	77	49,00%	9,70%
	2009	1.713	256	14,90%	133	51,90%	7,80%
	2010	2.206	367	16,60%	197	53,70%	8,90%
	2010*	2.206	367	16,60%	190	51,80%	8,60%
	2011*	2.523	496	19,70%	242	48,80%	9,60%
	2012*	2.591	498	19,20%	233	46,80%	9,00%
	2013*	2.613	662	25,30%	308	46,50%	11,80%
Arbeidszorg	2010	1.513	282	18,60%	50	17,70%	3,30%
	2010*	1.513	282	18,60%	44	15,60%	2,90%
	2011*	1.689	176	10,40%	28	15,90%	1,70%
	2012*	1.921	203	10,60%	23	11,30%	1,20%
	2013*	2.128	138	6,50%	15	10,90%	0,70%

* Nieuwe meetmethode

VI. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

1. Strategische doelstelling: Iedereen aan het werk/Iedereen participeert

Voor het luik Werk en Sociale Economie verwijst het regeerakkoord naar onderstaande doelstellingen:

We houden vast aan de doelstelling om de werkzaamheidsgraad tegen 2020 op te trekken tot 76%." (visietekst Vlaams regeerakkoord p.2).

"We starten – zoals voorzien – begin 2015 met de uitvoering aan van het collectief maatwerkdecreet en het decreet lokale diensteneconomie en besteden bijzondere aandacht aan doorstroomtrajecten. We evalueren de decreten Maatwerk en Lokale Diensteneconomie op o.a. de gerealiseerde doorstroom en de duurzaamheid ervan, de duurtijd van de trajecten en de competentieversterking van de individuele werknemers, de effecten op de organisaties en sturen we bij waar nodig. In uitvoering van het maatwerkdecreet streven we naar een maximale gelijkschakeling van alle overheidstussenkomsten. We voorzien een beperkt groeipad voor de sociale economie." (Regeerakkoord p 34, §3)

"Iedereen die kan participeren op de arbeidsmarkt, participeert, elk binnen zijn of haar mogelijkheden. In principe werkt iedereen die kan, op de reguliere arbeidsmarkt, met of zonder ondersteuning. Anderen willen graag zelfstandige worden. Voor sommigen echter is een gesubsidieerde tewerkstelling in de reguliere economie niet mogelijk en is de sociale economie het meest aangewezen. Voor bepaalde mensen (bv. mensen met een medische, mentale, psychische, psychiatrische problematiek of mensen in armoede) is het moeilijk om onmiddellijk de stap naar (betaald) werk te zetten. We voeren voor hen, samen met het beleidsdomein welzijn, het decreet werk- en zorgtrajecten op een geleidelijke manier uit en dit binnen de bestaande budgettaire mogelijkheden." (Regeerakkoord p 33, §4)

"Om de ambitieuze doelstelling van een werkzaamheidsgraad van 76% tegen 2020 effectief te kunnen realiseren, zetten we alle bestaande en nieuwe bevoegdheden in op een samenhangende en effectieve manier." (Regeerakkoord, p. 32 §3).

In het hoofdstuk Welzijn, Volksgezondheid en Gezin uiten we de ambitie om vanuit "het welzijn- en gezondheidsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap te streven naar een inclusief Vlaanderen. Deze Vlaamse Regering heeft de ambitie om een sociaal beleid te voeren dat alle Vlamingen maximaal ondersteunt en in staat stelt om volwaardig te participeren aan de samenleving." (Regeerakkoord p.104, §1)

Het regeerakkoord vertrekt vanuit de ambitie om te verbinden. "We verbinden met elkaar en met elkaars talenten en kwaliteiten, zodat we samen vooruitgaan, we laten niemand achter.

Vlaanderen staat voor de ambitieuze doelstelling om haar werkzaamheidsgraad tegen 2020 op te trekken naar 76%. Hoe meer mensen we kunnen activeren, hoe meer mensen effectief zullen participeren en bijdragen aan de actieve samenleving.

Zoals uit de omgevingsanalyse blijkt, zijn niet alle werklozen klaar om richting de reguliere arbeidsmarkt geactiveerd te worden. Het hebben van een inkomen is een belangrijke hefboom om uit de armoede te geraken, een sociaal isolement te doorbreken en volwaardig te participeren in de maatschappij. Het is belangrijk om iedereen, dus ook de werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen activeren, willen we de doelstelling inzake de werkzaamheidsgraad van 76% realiseren tegen 2020. Vanuit het beleid sociale economie wil ik deze doelstelling onderschrijven door kansen te creëren voor net die mensen die de minste kansen op de arbeidsmarkt hebben.

Het streven naar een inclusief Vlaanderen vertaalt zich voor mij in het streven naar een inclusieve economie in partnerschap met de reguliere economie, en in overleg met de SERV. Met het maatwerkdecreet geef ik alvast de kans aan alle ondernemers om dit inclusieve verhaal mee vorm te geven. Daarnaast wens ik door middel van de regelgeving lokale diensteneconomie een kader te creëren voor lokale besturen, waarin zij aanvullende dienstverlening kunnen vormgeven via competentieversterkende trajecten voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Vanuit een sterk geloof dat mensen met de nodige ondersteuning kunnen groeien en rekenend op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van ieder van ons, zet ik in op flankerende maatregelen via bijkomende ondersteuning van de reguliere werkgevers en doelgroepwerknemers die in een doorstroomtraject stappen en het actief zoeken naar opportuniteiten die doorstroom kunnen bevorderen. Hierbij bewaak ik dat de regelmatige marktwerking niet verstoord wordt. Op deze manier worden opnieuw kansen gecreëerd voor ieder die nood aan ondersteuning heeft, maar moet wachten op een plaats. Ik wil maximaal inzetten op sensibilisering van de arbeidsmarkt en de ondersteuning van dit proces.

1.1 OD Collectieve inschakeling in een reguliere context

De regelgeving maatwerk richt zich naar werkzoekenden die omwille van persoonsgebonden factoren moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt, de zogenaamde 'personen met een arbeidsbeperking'. Dit zijn personen met een arbeidshandicap, mensen met een welbepaalde medische, mentale, psychische of psychosociale problematiek en langdurig werklozen die gaandeweg een aantal competenties hebben verloren.

Om toegang te krijgen tot deze maatregel moet er sprake zijn van een rendementsverlies en een begeleidingsnood. Het is de VDAB, die als arbeidsmarktregisseur, de toegang tot de maatregel indiceert en erover waakt dat de juiste ondersteuning voor de juiste mensen wordt ingezet.

Ik vind het belangrijk dat mensen met een arbeidsbeperking zo veel mogelijk in een reguliere context kunnen werken. Het decreet Maatwerk bij collectieve inschakeling zet hierin een grote stap voorwaarts. Waar de maatregelen vroeger beperkt waren tot bepaalde rechtspersonen, worden nu gelijke kansen gecreëerd voor alle ondernemers die de stap naar collectief maatwerk willen zetten. Op die manier wil ik niet alleen het jobpotentieel voor deze doelgroep verhogen, maar ook doorstroom faciliteren waar mogelijk.

Ik zal het principiële besluit dat in de vorige legislatuur genomen werd, zo snel mogelijk finaliseren en voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen. De impact van de nieuwe regelgeving zal ik nauwlettend opvolgen en waar nodig bijsturen. Voor de beschutte en sociale werkplaatsen, die in het kader van de nieuwe regelgeving de stap naar maatwerkbedrijf of -afdeling zetten, wordt een begeleide overgangperiode voorzien.

1.2 OD Tijdelijke competentieversterkende trajecten met een lokale inslag

De maatregel lokale diensteneconomie (LDE) wil bij uitstek verbinden door maatschappelijke diensten te koppelen aan de talenten van personen die door de omstandigheden waarin ze verkeerden een tijdlang niet actief geweest zijn op de arbeidsmarkt. We geven hen de kans om opnieuw aansluiting te vinden met de reguliere arbeidsmarkt, hun zelfredzaamheid verhogen en een aantal hindernissen en obstakels waarmee ze geconfronteerd worden te overwinnen door middel van een tijdelijke begeleide tewerkstelling.

Het nieuwe decreet lokale diensteneconomie focust op de opbouw van competenties door in te spelen op individuele talenten en ambities. Het competentieversterkend traject biedt de mogelijkheid om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt optimaal op elkaar af te stemmen, waarbij ook invulling wordt gegeven aan maatschappelijk noodzakelijke en gewenste dienstverlening. Ik denk hierbij vooral in de richting van de zorgsectoren, sociale huisvesting, en andere stedelijke problematieken (mobiliteit, armoede,...).

Ik zal dan ook het principiële besluit dat in de vorige legislatuur genomen werd in overleg met de Minister van Werk zo snel mogelijk voor definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen en de omslag naar een meer doorstroomgerichte maatregel maken.

1.3 OD Zoveel mogelijk kansen creëren via doorstroom

Het is mijn ambitie om zoveel mogelijk mensen de kans te geven om de stap naar werk zetten. De noodzaak aan intensieve begeleiding en ondersteuning betekent concreet dat werkzoekenden met een profiel maatwerk of lokale diensteneconomie moeten wachten tot er een passende betrekking met ondersteuning in de eigen regio vrij komt.

Ik zal het aanbod aan plaatsen optimaliseren door de onderbenutte plaatsen te herverdelen naar organisaties met een groter arbeidspotentieel. Maar dat alleen is niet voldoende om kansen te bieden aan iedereen die ondersteuning op de werkplek nodig heeft. Ik wil deze maatregelen dan ook voorbehouden voor die mensen die er echt nood aan hebben. Wie voldoende sterk geworden is om op eigen krachten te functioneren en de nodige competenties verworven heeft om in een reguliere job aan de slag te gaan, wil ik zien doorstromen.

1.3.1 Doorstroom via instroom in de reguliere economie

De drempel naar doorstroom is lager wanneer er al in een reguliere context gewerkt wordt. Ik wil het groeipad sociale economie dan ook bij voorkeur inzetten op de meest doorstroom stimulerende maatregelen zoals de maatwerkafdelingen, maatwerkbedrijven en de tijdelijke trajecten in lokale diensteneconomie. Maatwerkbedrijven krijgen tijdens de overgangperiode kansen om te groeien door de onderlinge herverdeling van onderbenutte capaciteit.

1.3.2 Doorstroombegeleiding bij reguliere ondernemers

In een context van intensieve ondersteuning en beperkte groei, is doorstroom een belangrijke hefboom om meer kansen te creëren. Opdat andere mensen een kans zouden kunnen krijgen, zal wie geen nood meer heeft aan de geboden ondersteuning, de stap naar een andere job met minder of zonder ondersteuning moeten zetten, alleen op die manier kan ervoor gezorgd worden dat de beschikbare middelen gebruikt worden voor de ondersteuning van zij die ze het

meest nodig hebben. Dit is een belangrijke gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ik voorzie via het ESF-Agentschap in een doorstroombegeleider die mee zoekt naar een job op maat, een warme overdracht realiseert en werknemer en werkgever tot 3 maanden op de nieuwe werkvloer ondersteunt. Ik reken op reguliere werkgevers om de doorstromers een kans te geven, op de doelgroepwerknemers om de stap naar een nieuwe job te wagen en op de sociale economie om deze stap te faciliteren.

1.3.3 De instroomdrempel voor reguliere bedrijven verlagen

Uit de verschillende ESF-oproepen in het kader van doorstroom blijkt dat het niet zo gemakkelijk is om reguliere bedrijven te vinden, die doorstromers uit de sociale economie een kans willen geven. In het kader van het operationeel programma ESF 2014-2020 zal ik desalniettemin, samen met de minister bevoegd voor Werk, verder inzetten op deze problematiek. Tevens zal ik, samen met de minister van Werk actief op zoek gaan naar modellen en concepten die de drempel voor doorstroom verlagen.

1.3.4 Doorstroom voor wie niet, nog niet of niet meer werken kan

In onze samenleving zijn ook mensen, die niet meer of (nog) niet in staat zijn om te werken. Ik zal de lopende experimenten 'doorstroom arbeidszorg' evalueren. Met deze experimenten wordt uitgeklaard wat het meest passende vervolgtraject is voor de zittende arbeidszorgmedewerkers. Op basis van de resultaten van deze trajecten, zal het decreet omtrent de Werk-Zorgtrajecten verder uitgewerkt worden.

1.4 De bevoegdheden van 6e staatshervorming inbedden in het Vlaams beleid

Voor wat betreft de 6^e staatshervorming werden er twee maatregelen sociale economie geregionaliseerd, met name het Samenwerkingsakkoord van 30 mei 2005 betreffende de Meerwaardeneconomie en de SINE-maatregel (sociale inschakelingseconomie).

1.4.1 Het Samenwerkingsakkoord van 30 mei 2005 tussen de Federale Staat, het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige gemeenschap betreffende de Meerwaardeneconomie

Op 4 juli 2000 werd het eerste Samenwerkingsakkoord in het kader van de meerwaardeneconomie afgesloten tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige gemeenschap voor een periode van 4 jaar. Met dit samenwerkingsakkoord wensten de betrokken overheden hun gezamenlijke verbintenissen en ambities te bevestigen met het oog op de uitbouw en verdere versterking van de meerwaardeneconomie. Het Samenwerkingsakkoord werd vernieuwd voor de periode 2005-2008, de focus kwam nog meer te liggen op sociale (inschakelings-) economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen. De Vlaamse overheid vulde de engagementen in door de uitbouw van de invoegmaatregel, de sociale werkplaatsen, de onder-steuningsstructuren en de lokale diensteneconomie. Op die manier kregen de middelen een plaats in de reguliere begroting sociale economie. Vanaf 2009 werd het akkoord stelselmatig verlengd via addenda tot de bevoegdheid op 1 juli 2014 in het kader van de 6^e staatshervorming volledig overgeheveld werd naar de regio's. Omdat het Samenwerkingsakkoord een co-financieringssysteem was en de middelen al geïntegreerd waren in de Vlaamse beleidsuitvoering, creëert deze regionalisering dus geen bijkomende beleidsruimte, maar betekent ze wel een belangrijke administratieve en regelgevende vereenvoudiging.

1.4.2 *Sociale inschakelingseconomie (SINE)*

De sociale inschakelingseconomie (SINE) is een federale maatregel die door het actieve gebruik van de werkloosheidsuitkeringen, in de vorm van een loonpremie en RSZ-korting, de herinschakeling van zeer moeilijk te plaatsen werklozen in de sociale inschakelingseconomie stimuleert. De maatregel SINE richt zich eveneens op de inschakeling van personen die recht hebben op een leefloon of financieel maatschappelijke hulp genieten van het OCMW. Onder sociale inschakelingseconomie worden de gewestelijk erkende inschakelingsmaatregelen sociale economie verstaan (beschutte werkplaatsen, sociale werkplaatsen, LDE, sociale verhuurkantoren, sociale huisvestingsmaatschappijen,...). Daarnaast is het ook mogelijk om een federale erkenning sociale inschakelingseconomie te krijgen. Aan deze erkenning zijn fiscale voordelen verbonden. Bij de regularisatie van de Gesco's die momenteel ingezet zijn in de sector blijven de middelen ook geïntegreerd in de sector en wordt niet voor het uitdoofscenario geopteerd.

Op dit moment maakt een groot deel van de sociale economieondernemingen gebruik van de SINE-maatregel. Ik beschouw het dan ook als een opportuniteit om na de regionalisering in het kader van de 6de staatshervorming de SINE-maatregel verder te integreren in de bestaande sociale economie maatregelen. Op deze manier realiseer ik niet alleen een administratieve vereenvoudiging voor de ondernemingen in kwestie, maar blijf ik ook de doelstelling van een vereenvoudigd instrumentarium met twee inschakelingsmaatregelen, maatwerk en lokale diensteneconomie honoreren waar de maatregel betrekking heeft op sociale economie.

2. Strategische doelstelling: Lokaal maatschappelijk surplus realiseren

Het regeerakkoord vertrekt van een duidelijke doelstelling en taakstelling ten aanzien van de lokale besturen:

"We geven de gemeenten en steden nog meer vertrouwen en meer verantwoordelijkheid. We versterken hun bestuurskracht en autonomie. En dus krijgen ze bijkomende bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden" (visietekst Vlaams regeerakkoord, p.2).

"We hanteren het principe dat lokale besturen, binnen het geldende wettelijke kader, regisseur zijn van het beleid dat gevoerd wordt op hun grondgebied." (Regeerakkoord, p4, §6)

"De Vlaamse Regering engageert zich om, in een paritair (Vlaanderen/lokale besturen) samengestelde commissie, na te gaan op welke terreinen de autonomie van de lokale besturen kan verhoogd worden, met name voor welke concrete bevoegdheden van het lokale bestuursniveau het niet meer of minder nodig is dat Vlaanderen sturend optreedt. Deze doorlichting zal het eerste jaar van de legislatuur georganiseerd worden, samen met gemeenten en provincies, en dient voor 31 maart 2015 tot concrete resultaten te leiden." (Regeerakkoord p.4 § 4)

"We kennen bijkomende bevoegdheden, taken, autonomie en verantwoordelijkheid toe aan de lokale besturen, ook in het kader van de zesde staatshervorming. (...)

We differentiëren volgens schaal tussen de grootste steden (+ 100.000 inwoners), de middelgrote gemeenten (+ 25.000 inwoners) en de andere gemeenten. De grootste steden krijgen de mogelijkheid om af te wijken van Vlaamse regelgeving, als dat gemotiveerd kan worden vanuit efficiëntie-oogpunt of de grootstedelijke context en voor zover in overeenstemming met geldende Europese richtlijnen en verordeningen." (Regeerakkoord p.4 §1 en 2)

"Vertrekkend van de in de vorige regeerperiode uitgevoerde regioscreening, versterken we de dynamiek van regiovorming. Het doel is om het aantal intermediaire niveaus drastisch te verminderen en te komen tot zoveel mogelijk samenvallende samenwerkingsverbanden.

We willen dat de gemeenten de bestaande samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk samenvoegen en afstemmen op een regionale schaal." (Regeerakkoord p.6 §3 en §4)

"De Vlaamse Regering beoogt een overheidslandschap dat bestaat uit sterke steden en gemeenten met meer bevoegdheden en autonomie. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de burgers.

De Vlaamse overheid geeft de steden en gemeenten het vertrouwen en de ondersteuning om met hun eigen klemtonen te bouwen aan het Vlaanderen van morgen. Ze leggen daarbij in de eerste plaats verantwoording af aan hun lokale democratie.

De Vlaamse overheid is een kaderstellende overheid die de grote doelstellingen van het Vlaamse beleid bepaalt." (Regeerakkoord p.3 §1)

"De gemeenten krijgen het vertrouwen om deze doelstellingen binnen hun eigen lokale context te realiseren en bepalen welke middelen en mensen ze daartoe inzetten. Ze rapporteren niet langer tot op het operationele niveau maar wel op hoofdlijnen. Vlaanderen legt de klemtoon op ex post-controle met als uitgangspunt de nieuwe lokale beleids- en beheerscyclus." (Regeerakkoord p3, § 2)

Ook de Vlaamse klaverbladen van de lokale diensteneconomie vinden in verschillende hoofdstukken van het Regeerakkoord hun basis:

Wat betreft het hoofdstuk welzijn, volksgezondheid en gezin, *hoofdstuk XV, p.115, §5, verwijs ik graag naar de passage "om de instroom in de zorgberoepen blijvend te garanderen en de toenemende uitstroom op te vangen, zetten we verder in op de uitrol van het actieplan 'werk maken van werk in de zorgsector' en actualiseren we het om in te spelen op nieuwe evoluties en zorgnoden".*

Wat betreft het klaverblad logistieke en aanvullende thuiszorg duid ik graag op volgende passage uit het Regeerakkoord: *"We willen dat Vlamingen met een (beginnende) zorgnood (ouderen, personen met een beperking,...) zo lang mogelijk zelf beslissingen kunnen nemen met betrekking tot de invulling van hun zorgnoden en vragen en mensen zo lang mogelijk in staat stellen om in hun thuisomgeving te blijven wonen. Hierbij leggen we de nadruk op ondersteuning en zorg van mensen in hun thuisomgeving. We stimuleren de ontwikkeling van een buurtgerichte benadering die vorm geeft aan ondersteuning voor mensen in de thuisomgeving. Hierbij wordt vertrokken van de effectieve noden van de mensen. De lokale overheden/OCMW's hebben hier een regierol." (Regeerakkoord, hoofdstuk XV, p. 111, §5).*

Het Regeerakkoord maakt ook gewag van het versterken van de kinderopvang, vooral in de richting van personen met een armoedeproblematiek: *"We zetten in op de kwantitatieve en kwalitatieve uitbouw van kinderopvang. Dit is vooral belangrijk voor (één)oudergezinnen met een armoedeproblematiek. De beschikbaarheid van betaalbare kinderopvang is voor deze gezinnen een cruciale hefboom om de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken. Daarnaast stimuleren we de uitbouw van de Huizen van het Kind." (Regeerakkoord, hoofdstuk XV, p.123, §2)*

"Om 'Toerisme voor Allen' zo veel mogelijk waar te maken, breiden we het aanbod van het Steunpunt Vakantieparticipatie verder uit en profileren we Vlaanderen als een bestemming voor zorgvakanties." (Regeerakkoord, p. 148, §6).

Daarnaast hanteer ik het Regeerakkoord om samen met mijn collega's het potentieel van een aantal nieuwe klaverbladen te onderzoeken.

"Binnen een globaal Vlaams kader voor stedelijke distributie zoeken we in samenwerking met de lokale overheden en de bedrijfswereld naar duurzame en economisch rendabele oplossingen voor de levering van goederen binnen stedelijke omgevingen... We spelen ook in op nieuwe initiatieven die tot een duurzame stedelijke logistiek over de weg leiden met gemotoriseerd vervoer of fietscargo's." (Regeerakkoord, hoofdstuk VII, p. 51, §3).

"We benadrukken de belangrijke rol van de sociale verhuurkantoren (SVK). Sociale verhuurkantoren worden erkend in hun rol als intermediair tussen de private verhuurmarkt en de sociale huurders. De SVK's worden optimaal ondersteund in functie van het verder ontplooiën van hun activiteiten en de realisatie van een verruimd aanbod ten einde het aantal woningen in beheer verder te laten toenemen" (Regeerakkoord, hoofdstuk XIII, p. 94, § 3)

De lokale diensteneconomie moet een instrument blijven gericht op kansengroepen. Op deze manier wens ik me vanuit het beleidsdomein sociale economie in te schrijven in de volgende doelstelling uit het Regeerakkoord:

"De Vlaamse Regering gaat in tegen mechanismen die armoede veroorzaken en stimuleert dat mensen zelfredzaam worden. Armoede als multidimensionaal gegeven vergt een meer gecoördineerde aanpak in meerdere beleidsdomeinen die afgestemd is (horizontaal armoedebestrijdingsbeleid) én een specifiek, verticaal beleid binnen elk beleidsdomein. Deze Vlaamse Regering zal haar verantwoordelijkheid hierin blijven opnemen door middel van structurele initiatieven rond armoedepreventie en armoedebestrijding." (Regeerakkoord, hoofdstuk XVI, p. 124)

"We erkennen de rol van lokale overheden in hun rol van regisseur van het lokale armoedebeleid" (Regeerakkoord p.124)

Lokale besturen staan het dichtst bij hun bevolking en haar noden. Zij zijn dan ook bijzonder goed geplaatst om de doelstellingen van mijn beleid te vertalen naar hun eigen context, daartoe wil ik de lokale besturen een aantal hefboomen geven vanuit mijn eigen beleidsruimte. Het regeerakkoord bevat hiertoe enkele krachtige aanknopingspunten.

2.1 OD Klaverbladen lokale diensteneconomie

De laatste decennia zorgen diverse demografische en socio-economische ontwikkelingen voor nieuwe uitdagingen. Naast de werkzaamheidsgraad staan een aantal andere prangende beleidsvraagstukken hoog op de agenda van de Vlaamse Regering (zorg, wonen, stedelijk mobiliteit, huisvesting,...). De lokale diensteneconomie wenst in te spelen op deze beleidsvraagstukken door precies de verbinding te maken tussen tewerkstelling (cf. supra) en het voorzien in een aanvullend dienstenaanbod (geïnitieerd) vanuit de overheid. Dit dienstenaanbod speelt in op maatschappelijke noden door de ontwikkeling van persoonlijke en collectieve diensten, aanvullend op of daar waar de reguliere markt geen voldoende antwoord biedt. Bovendien biedt de lokale diensteneconomie de kans om arbeidsvraag en -aanbod te verbinden in de groeiende nood aan instroom in de zorgberoepen.

Bepaalde doelgroepen vinden onvoldoende toegang tot de dienstverlening aangeboden door de markt. Ik wil hierbij binnen de lokale diensteneconomie in overleg met mijn collega's die bevoegd zijn voor deze beleidsdomeinen bijzondere aandacht besteden aan de toegankelijkheid van de dienstverlening en ingaan tegen de mechanismen die armoede veroorzaken. Door toegang tot gezinsondersteunende diensten wordt de drempel naar tewerkstelling kleiner. Ik denk hierbij aan de logistieke en aanvullende thuiszorg, de occasionele en buurtgerichte kinderopvang, de preventieve gezinsondersteuning en sociale restaurants,...

Ik veranker voorgenoemde klaverbladen net als de klaverbladen groenjobs en MINA-werkers en huisbewaarders in de sociale huisvesting allen na evaluatie in het kader van het nieuwe decreet lokale diensteneconomie.

Verder onderzoek ik, binnen de budgettaire mogelijkheden, het potentieel van een aantal nieuwe klaverbladen, bijvoorbeeld in het kader van duurzame stedelijke logistiek, stedelijke mobiliteit en stedelijke distributie, sociale verhuur van woningen,...

2.2 OD Ondersteuning van de lokale regierol

Niet alle maatschappelijke noden worden best op het Vlaamse niveau aangepakt. Sommige van deze noden uiten zich meer in de ene stad of gemeente dan in de andere. Het lokale bestuur moet het voortouw kunnen nemen in het initiëren van een passend dienstenaanbod door de regierol op te nemen.

Die regierol bestaat uit de ontwikkeling van een beleidsvisie op lokale sociale economie, en het faciliteren van de samenwerking met en tussen de sociale economie. Het opnemen van de regierol moet dus de uitbouw van de lokale sociale economie stimuleren en coördineren.

Lokale besturen kunnen hiervoor een aantal instrumenten inzetten. In het kader van de lokale diensteneconomie (zie 2.1) kunnen ze een nieuwe dienstverlening initiëren, al dan niet als actor, zoals onderhoud van speelpleintjes, buurtgerichte kinderopvang, aanvullende en logistieke thuishulp, manuele onkruidbestrijding, conciërges in de sociale huisvesting,... Het decreet lokale diensteneconomie geeft daarbij een grotere bevoegdheid aan de lokale overheid om die dienstverlening vorm te geven.

In het kader van het maatwerkdecreet kunnen lokale besturen ook een maatwerkafdeling opstarten binnen de werking van het eigen bestuur of de mogelijkheden van enclavewerking onderzoeken. Hierbij wordt een deel van een productieproces of dienstverlening door een maatwerkbedrijf gedaan. Een andere optie kan zijn om sociale criteria in overheidsopdrachten op te nemen. Hiermee stimuleren ze bovendien de reguliere economie tot inschakeling van kansengroepen of samenwerking met bedrijven die sociale inschakeling realiseren.

In het uitvoeringsbesluit van 26 oktober 2012 werden de criteria vastgelegd voor de toewijzing van de ondersteuning van die regierol, zowel voor de centrumsteden als voor de andere gemeenten.

Vele intergemeentelijke samenwerkingsverbanden hebben op de regierol ingetekend, alsook de centrumsteden. Ik wil de verdelingscriteria die tot nu toe gehanteerd werden voor de ondersteuning van de regierol herbekijken.

Ik zal samen met de steden, in het bijzonder de grootste steden onderzoeken waar ze beleidsruimte missen om op het vlak van sociale economie meer eigen accenten te kunnen leggen, die aansluiten bij hun (groot)stedelijke context en noden, en initiatief nemen om deze vrije beleidsruimte vorm te geven. Het lokale bestuur draagt hierin de verantwoordelijkheid om de regelmatige marktwerking niet te verstoren.

3. Strategische doelstelling: Investeren in een duurzame toekomst voor Vlaanderen

Ook de duurzame toekomst van Vlaanderen vindt zijn oorsprong in het regeerakkoord:

"Om de duurzame economische groei en de welvaart in Vlaanderen te bestendigen, versterken we innovatie en ondernemerschap als de economische grondstroom in Vlaanderen." (Regeerakkoord p21, §1)

"Innovatie en ondernemerschap zijn bij uitstek de hefboven voor duurzame oplossingen voor grote maatschappelijke uitdagingen op het vlak van o.m. leefmilieu, energie, zorg en inclusie." (Regeerakkoord p.21,§1)

In het kader van de ondersteuning van sociaal ondernemerschap zet ik in op volgende doelstellingen:

"We verbinden ondernemers en overheidsbeleid sterker met elkaar door minder en eenvoudiger structuren en instrumenten met snellere en eenvoudiger procedures, meer transparantie en een klantvriendelijke één-loketfunctie". (Regeerakkoord visie p.5, §4)

"Deze Vlaamse Regering gelooft in de kracht van het sociaal ondernemen om de zorg en hulpnoden in te vullen en wil daar alle ruimte aan geven."(Regeerakkoord p.105, §1)

"Conform het Regeerakkoord, p. 34, §3 'maken we het SIFO efficiënter'

Het beleid rond coöperatief ondernemerschap laat ik aansluiten op onderstaande doelstelling uit het Regeerakkoord:

"We stimuleren een ondernemende cultuur met meer waardering voor de economische en maatschappelijke impact van KMO's. We promoten een ondernemerschap, meer starters en meer kennisgedrevenheid en doorgroei." (Regeerakkoord, p. 27, §1)

Op vlak van de voorbeeldrol van de Vlaamse overheid:

"De Vlaamse overheid blijft de kaart van duurzaamheid trekken en wil hierin blijvend een voorbeeldrol opnemen...In ons aankoopbeleid willen we grotere stappen zetten richting duurzaamheid door voor pilootprojecten en innovatief aanbesteden te gaan en resoluut te kiezen voor oplossingen die de minste impact hebben op het milieu gedurende de volledige levenscyclus en bovendien sociaal en ethisch verantwoord zijn." (Regeerakkoord, p11, §4)

In het kader van het beleid rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen zie ik volgend aanknopingspunt in het Regeerakkoord:

"De Vlaamse overheid zal zich beter organiseren om met één stem te spreken, en daardoor meer duidelijkheid en zekerheid bieden aan burgers, ondernemingen, lokale besturen en verenigingen. (Regeerakkoord p.10, §3)

Het beleid sociale economie ondersteunt niet alleen ondernemers met een sociaal hart, die hun steentje willen bijdragen aan de samenleving door kansen te geven aan de zwaksten op de arbeidsmarkt. In lijn met de Pact 2020 doelstelling om Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) algemeen te verspreiden, richt het beleid sociale economie zich breder naar alle ondernemers en spreekt hun aan om maatschappelijke verantwoordelijkheid (verder) op te nemen. Ik ben er van overtuigd dat ondernemingen die verder kijken dan enkel financiële winst en die vanuit een bredere visie inzetten op duurzaam ondernemerschap, met aandacht voor de mens (bv. competentieontwikkeling, combinatie arbeid-gezin, zorg en inclusie), het leefmilieu en de maatschappij (stakeholderbetrokkenheid) sterker staan in de toekomst.

Ik vind het dan ook belangrijk om de investeringen die wij met deze Vlaamse Regering in de economie zullen doen, te flankeren met een stimulerend en ondersteunend beleid dat onze bedrijven helpt om hun organisatie en onze economie te verduurzamen. Tevens kunnen ze zo in een internationale context waarin de stijgende aandacht voor duurzaam ondernemerschap duidelijk merkbaar is hun concurrentiepositie versterken.

Samen met mijn collega's uit verschillende betrokken beleidsdomeinen ijver ik voor een integrale benadering van ondernemers zowel op vlak people, planet als profit. Vanuit het beleid Sociale Economie zet ik in op de 'people'-poot. Ik heb in dit kader bijzondere aandacht voor twee specifieke ondernemingsvormen die oog hebben voor mens en maatschappij, meer bepaald sociaal ondernemerschap en het coöperatief ondernemen.

3.1 OD Toegevoegde waarde creëren door duurzaam ondernemerschap

3.1.1 Sociaal ondernemerschap alle kansen geven

Tijdens de vorige legislatuur werd het ondersteuningsaanbod voor ondernemingen in de sociale economie structureel hervormd naar een meer resultaatgericht instrumentarium complementair aan het normaal economisch instrumentarium. Een deel van de regelgeving, meer bepaald de regierol, de gunning van het collectieve ondersteuningsorgaan en de commissie in de SERV, werd reeds in uitvoering gebracht. Andere elementen zoals de financiële ondersteuning, opleidingssteun en adviespremies kregen nog geen concrete vertaling. Binnen de marges van de begroting en in verdere afstemming met de evoluties in het economisch instrumentarium zal ik de verdere uitvoering van het decreet vormgeven en haar impact evalueren op hefboomeffecten op langere termijn. Voor mij is het cruciaal dat dit aanbod complementair is aan het aanbod vanuit het beleid economie en afgestemd is op de engagementen in het regeerakkoord. Daartoe pleeg ik overleg met mijn collega bevoegd voor Economie. Ik verken bovendien welke e-transacties wenselijk opgestart kunnen worden.

Sociale ondernemers worden vaak gedefinieerd als ondernemers op zoek naar innovatieve antwoorden voor sociale/maatschappelijke problemen. Dit heeft tot gevolg dat sociale ondernemers vaak nieuwe en hybride business modellen creëren, gekenmerkt door een relatief hoog investeringsrisico en een gematigd financieel rendement op korte en middellange termijn. De toegang tot kapitaal voor deze sociale ondernemers is dan ook eerder beperkt. Dit wordt nog versterkt door het gegeven dat sociale ondernemers hun sociale missie laten primeren op het financiële rendement. Sociale ondernemers ervaren de toegang tot kapitaal dan ook als één van de grootste obstakels voor groei. Daarnaast ondervinden sociale ondernemingen om precies dezelfde reden drempels bij de toegang tot overheidssteun (opleiding, advies, investeringssubsidies, innovatiesteun,...).

De Vlaamse overheid voorziet vandaag in twee instrumenten om de sociale ondernemingen in Vlaanderen te ondersteunen: het Sociaal Investeringsfonds (SIFO) en Trividend, het Vlaams Participatiefonds. Beide instrumenten hebben hun eigen focus, maar ook hun eigen knelpunten. In samenspraak met de betrokken stakeholders, wordt het SIFO efficiënter gemaakt.

Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre sociale impactmeting een hulpmiddel kan zijn om de drempels tot financiering, investeringssteun en ander ondersteuningsvormen te verlagen door de maatschappelijke meerwaarde gerealiseerd door sociale ondernemers zichtbaar en 'meetbaar' te maken en de geboden ondersteuning op haar hefboomeffect te beoordelen.

Organisaties binnen de sociale economie worden uitgedaagd om innovatieve antwoorden te bieden op maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen. Ik wil met mijn collega-minister van werk en economie graag verkennen hoe lokale synergiën met sociale economie-ondernemingen in en vanuit een clusteraanpak aangemoedigd kunnen worden. Op die manier slaan we een nieuwe brug tussen de reguliere en de sociale economie.

3.1.2 Maatschappelijke meerwaarde realiseren door coöperatief ondernemen

Als overheid moeten we de instrumenten en informatie aanreiken om de zelfredzaamheid van onze samenleving te verhogen. Door hun participatieve karakter zijn coöperatieve ondernemingen geschikt om burgers en verenigingen te verbinden rond de uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden. Het coöperatief ondernemerschap verdient dan ook specifieke aandacht in mijn beleid.

Ik zie het coöperatieve ondernemingsmodel als een middel om uiteenlopende doelstellingen te bereiken. Ik wil de stap naar coöperatief ondernemerschap faciliteren door in te zetten op de ontwikkeling van bruikbare organisatiemodellen voor coöperatieve ondernemingen met een maatschappelijk doel zoals zorg, wonen, kinderopvang,... Ik zal daarbij bijzondere aandacht vragen voor vernieuwende, maar solide verdienmodellen. Ik zal met andere beleidsactoren en private spelers de mogelijkheden nagaan voor de cofinanciering van specifieke projectoproepen die de ontwikkeling van vernieuwende initiatieven toelaten.

Ondanks de stijgende interesse voor de coöperatie als ondernemingsvorm, die we vaststellen op het terrein, blijken de mogelijkheden van het coöperatieve model onvoldoende gekend. Het is een ondernemingsvorm met een duidelijk groeipotentieel, dat ik graag wil aanboren. Daarom zal ik met de stakeholders in dialoog gaan over de vormgeving van een communicatieplan. De implementatie ervan moet de mogelijkheden van de coöperatieve ondernemingsvorm beter bekend maken bij weloverwogen doelgroepen van burgers en informatieverstrekkers.

De effectieve opstart van een onderneming is een cruciale fase voor het verdere succes ervan. Daarom wil ik startende ondernemingen ondersteunen met adequate en kwaliteitsvolle begeleiding en adviesverstrekking.

3.2 OD Duurzaam ondernemerschap bevorderen bij besturen

3.2.1 *Duurzaam en ethisch aankoopbeleid*

Met een aandeel van ruim 15% in het BBP, vormen overheidsaankopen een belangrijke hefboom voor de verdere verduurzaming van de maatschappij. Als overheid moeten we de rol van voorbeeldconsument vervullen en de doelstelling om tegen 2020 100% duurzaam aan te kopen, kracht bijzetten. De laatste jaren werd reeds aanzienlijke vooruitgang geboekt inzake de integratie van ecologische criteria in aankoopprocedures. Ik wil, rekening houdend met de juridische beperkingen en zonder de geest van de wet op de overheidsopdrachten aan te tasten, bekijken of dit voor ethische en sociale duurzaamheidsaspecten ook mogelijk is.

Ik wil in partnerschap met andere entiteiten, concrete en bij voorkeur structurele initiatieven opzetten die bijdragen aan de naleving van ethische en duurzame standaarden in de totstandkoming van de geleverde producten en diensten. Door in de voorbereiding van de testcases in overleg te gaan met de belangrijkste stakeholders, wil ik komen tot aankoopprocedures die effectief bijdragen aan de duurzaamheid van onze leveranciers. Op deze manier kunnen overheidsopdrachten op een structurele manier gaan bijdragen aan de realisatie van duurzame tewerkstelling, ethische handel en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

In het kader van de nieuwe richtlijn van de Europese Commissie 2014/24/EU zie ik een faciliterende rol voor de overheid om reguliere ondernemers en sociale werkplaatsen of andere sociale ondernemingen waarvan het belangrijkste doel de ondersteuning is van sociale en beroepsmatige integratie of herintegratie van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, samen te brengen om de mogelijkheden voor samenwerking in het kader van overheidsopdrachten te faciliteren. Ik zal vanuit die context de mogelijkheden van *voorbehouden opdrachten* voor sociale ondernemingen verder verkennen, waarbij ik expliciete aandacht wil hebben voor de samenwerking met reguliere bedrijven op het terrein. Hierbij wil ik een win-win realiseren met het oog op het succesvol indienen op overheidsopdrachten en zo de brug tussen reguliere en sociale economie versterken.

Organisaties binnen de sociale economie worden uitgedaagd om innovatieve antwoorden te bieden op maatschappelijke uitdagingen. Ik verken samen met mijn collega minister van Werk en met betrokkenheid van de SERV hoe lokale synergiën met sociale economieondernemingen in en vanuit een clusteraanpak aangemoedigd kunnen worden.

3.2.2 *De voorbeeldrol van de Vlaamse Overheid*

Het departement WSE is aangeduid als trekker om de mogelijkheden voor duurzaamheidsverslaggeving voor de Vlaamse overheid te onderzoeken. Op basis van het internationaal gevalideerde model 'Global Reporting Initiative' en in afstemming met de andere instrumenten van rapportering en monitoring binnen de Vlaamse overheid wordt verkend hoe we duurzaamheidsverslaggeving binnen de overheid kunnen vormgeven en implementeren.

3.3 OD Ondernemers ondersteunen om het competitief voordeel MVO te benutten

Onze KMO's krijgen sociale en milieueisen opgelegd, kritische consumenten delen hun ervaringen via sociale media en investeerders kijken niet meer alleen naar financiële haalbaarheid. Een gezond bedrijf heeft er dus alle baat bij om haar maatschappelijke impact te kennen en erover te communiceren. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen of MVO biedt een kader aan ondernemingen en organisaties om hun impact op de maatschappij in beeld te brengen, te managen en te integreren in de strategie van het bedrijf. Integratie in de gehele bedrijfsvoering houdt in dat MVO tot de kern van de onderneming behoort. MVO is dus veel meer dan maatschappelijke betrokkenheid of liefdadigheid, hoewel dit deel kan uitmaken van de maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het gaat over het beleid en het handelen van de onderneming in al haar facetten. MVO is een motor voor innovatie en maakt dat je onderneming of organisatie beter voorbereid is op de toekomst, dat je kan besparen je kan voldoen aan de duurzaamheidseisen en –vragen van je leveranciers, je een beter imago krijgt, je je kan onderscheiden van concurrenten, makkelijker krediet vindt,... Zo heeft een bedrijf een voetje voor in een competitieve, internationale markt. Met onze initiatieven rond MVO Vlaanderen willen we alle ondernemers en niet enkel de pioniers en voorlopers gericht ondersteunen.

3.3.1 Ondernemers met één stem benaderen

Ondanks de vele tools die er voorhanden zijn, blijkt dat bedrijven verwachten dat de overheid haar rol opneemt, de drempel verlaagt en bedrijven helpt om aan de slag te gaan rond hun duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid. We opteren er dan ook voor om internationaal gevalideerde standaarden zoals GRI en ISO26000 op de kaart te blijven zetten. Bedrijven verwachten immers duidelijkheid over de wijze waarop duurzaamheid zich vertaalt op hun niveau, onder meer in het kader van steunmaatregelen en subsidies. Belangrijk daarbij is dat de overheid gelijke interpretaties en erkenningen hanteert naar de bedrijven toe. Daarbij vertrekken we best van internationaal erkende modellen, de ambities op het vlak van de internationalisering van KMO's en op het vlak van een duurzame en groene economie in acht genomen.

3.3.2 Een sectorale benadering als katalysator voor duurzaam ondernemerschap

Uit de praktijk en uit onderzoek blijkt dat een sectorale benadering van MVO sterk drempelverlagend werkt. Bedrijven die in een zelfde sector actief zijn, worden immers met gelijkaardige uitdagingen geconfronteerd. In overleg met de sectororganisaties wil ik een gericht MVO-ondersteuningsaanbod naar deze organisaties en hun leden om hun waardeketen en hun bedrijfsvoering te verduurzamen. Belangrijk hierbij is een aanpak op maat van de sector en de bedrijven in de sector.

Momenteel is het concept ketenverantwoordelijkheid nog onvoldoende gekend. De eigen waardeketen identificeren en de eigen plaats in de keten erkennen is een belangrijke stap. De bewustwording hiervan rond verhogen lijkt een must om de Vlaamse KMO's concurrentieel te houden in de internationale markt.

3.3.3 MVO Vlaanderen blijft dé referentie op vlak van duurzaam ondernemerschap

Het digitaal kenniscentrum (DKC) MVO Vlaanderen (www.MVOvlaanderen.be) biedt een ruim aanbod aan instrumenten en informatie om bedrijven en organisaties te helpen om MVO in de praktijk om te zetten. MVO Vlaanderen inspireert en informeert over maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dit

laagdrempelig informatiekanaal voor ondernemers wil ik ondersteunen en aanpassen aan de groeiende doelgroep.

Om de werking van MVO Vlaanderen te optimaliseren zal ik inzetten op overleg met de belangrijkste bedrijvennetwerken. Zo houden we de vinger aan de pols over de noden van de bedrijven en geven we vorm aan de vormingen en evenementen van MVO Vlaanderen. In die optiek moet ook bekeken worden hoe de samenwerking binnen de Vlaamse overheid vorm gegeven kan worden. Bedrijven worden nu door verschillende overheidsdiensten fragmentair benaderd rond verduurzaming en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ik zal met mijn collega's de dialoog aangaan om dit te stroomlijnen.

3.3.4 Aandacht voor duurzaam ondernemen in het onderwijs een plaats geven

Ik onderzoek met mijn collega-ministers van onderwijs, werk en economie op welke manier de aandacht voor de integrale visie achter maatschappelijk verantwoord ondernemen een plaats kan krijgen binnen het Actieplan ondernemend onderwijs.

Liesbeth HOMANS,

viceminister-president,
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

VII. BIJLAGE: REGELGEVINGSAGENDA

Dit is een uittreksel uit de regelgevingsagenda met informatie aangevuld tot op 08/10/2014.

Meer actuele en meer uitgebreide informatie over deze initiatieven kunt u te allen tijde raadplegen in de regelgevingsagenda op www.regelgevingsagenda.bestuurszaken.be

Uitvoeringsbesluit decreet Lokale diensteneconomie

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling: SD 1 Iedereen aan het werk / Iedereen participeert

Uitvoeringsbesluit decreet Maatwerk bij collectieve inschakeling

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling: SD 1 Iedereen aan het werk / Iedereen participeert

SINE-regelgeving

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling: SD 1 Iedereen aan het werk / Iedereen participeert

Uitvoeringsbesluit decreet werk -en zorgtrajecten

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling: SD 1 Iedereen aan het werk / Iedereen participeert

Uitvoeringsbesluit LDE kinderopvang

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling: SD 1 Iedereen aan het werk / Iedereen participeert

Uitvoeringsbesluit LDE huisbewaarder in de sociale huisvesting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling: SD 1 Iedereen aan het werk / Iedereen participeert

Uitvoeringsbesluit LDE logistieke hulp en aanvullende thuiszorg

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling: SD 1 Iedereen aan het werk / Iedereen participeert

Uitvoeringsbesluit financiële ondersteuning van sociale ondernemers

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling: SD 3 Investeren in een duurzame toekomst voor Vlaanderen

colofon

Samenstelling: Kabinet van Liesbeth Homans,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Publicatiedatum: oktober 2014

Verantwoordelijke uitgever: afdeling Communicatie,
Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid